

UMC Utrecht

Langwerkende antireumatische middelen: Methotrexaat

Zorgeneheid reumatologie en klinische immunologie

In overleg met uw behandelend arts heeft u besloten het geneesmiddel methotrexaat te gaan gebruiken. Een veel gebruikte afkorting voor methotrexaat is MTX. Deze folder geeft informatie over dit geneesmiddel.

Werking

MTX is een langwerkend medicijn. Langwerkende medicijnen zijn niet direct pijnstillend, maar kunnen de activiteit van de reumatische aandoening op langere termijn onderdrukken. Hierdoor nemen klachten als pijn, zwelling en stijfheid af en zijn minder kortwerkende medicijnen (vooral pijnstillers) nodig. MTX remt het ontstekingsproces op de langere termijn. Het kan acht tot twaalf weken duren voordat u merkt dat het medicijn begint te werken. Voor de behandeling van de reumatische aandoening wordt MTX meestal naast kortwerkende medicijnen (NSAID) gebruikt.

Behalve bij reumatische aandoeningen wordt MTX ook toegepast bij de behandeling van kanker, echter in veel hogere doseringen dan bij de behandeling van een reumatische aandoening.

Behandelmethode

- Methotrexaat is de werkzame stof en is bekend onder de naam Ledertrexate®, Emthexate®, Metoject®.
- Van Ledertrexate® bestaan er tabletten van 2,5 mg MTX. Van Emthexate® bestaan er tabletten van 2,5 mg en 10 mg MTX.
 - U kunt de tabletten doorslikken met voedsel of water. Het is belangrijk dat u de tabletten niet breekt en/of kauwt, maar heel doorslikt. MTX wordt eenmaal per week ingenomen.
- Ledertrexate® en Emthexate® bestaat ook als injectievloeistof. Metoject® is er alleen in injectievorm en niet in tabletvorm.
 - Wanneer uw behandelend arts injecties heeft voorgeschreven, krijgt u die één maal per week toegediend, in de spieren of onder de huid. De meeste patiënten kunnen zelf de injecties toedienen. De reumaverpleegkundige kan u dit aanleren.
 - Ledertrexate® en Emthexate® zijn een aantal maanden houdbaar. Metoject® is twee jaar houdbaar.
- Afhankelijk van uw situatie wordt er soms, voorafgaand aan de start van de methotrexaat, een longfoto (x-thorax) gemaakt.

Bijwerkingen

- Maag- darmklachten zoals een vol gevoel, misselijkheid en braken, of diarree.
- Ontsteking van het mondslijmvlies (pijnlijke plekjes; aften).
- Hoofdpijn.
- Huiduitslag.
- Soms gering haaruitval.
- Iets grotere vatbaarheid voor infecties zoals griep, blaasontsteking, longontsteking, gordelroos. Verschijnselen van infecties zijn bijvoorbeeld koorts, verkoudheid, hoesten, keelpijn, kortademigheid en steenpuisten.
- Verstoorde bloedaanmaak. Tekenen daarvan kunnen zijn: erge keelpijn in combinatie met koorts, regelmatig een bloedneus, snel blauwe plekken.
- Kortademigheid en hoesten.
- Verstoring van de leverfunctie.

Om de bijwerkingen in een vroeg stadium te ontdekken, laat uw behandelend arts of de reumaverpleegkundig regelmatig uw bloed onderzoeken.

Om de kans op bijwerkingen te verkleinen, schrijft de behandelend arts foliumzuur voor. De behandelend arts bepaalt de dosering. Foliumzuur mag niet op dezelfde dag als de MTX worden ingenomen. Bij maag- en/of darmklachten kan het zinvol zijn om de MTX tabletten te vervangen door injecties.

Adviezen

- Lees de bijsluiter.
- Bespreek uw vragen met uw (huis)arts of de reumaverpleegkundige.
- Gebruik nooit meer dan de voor u voorgeschreven hoeveelheid.
- Gebruik alcohol met mate. Dit in verband met 'overprikkeling' van de lever. Op de dag van de MTX inname is het raadzaam geen alcohol te gebruiken.
- Als u geopereerd moet worden, is overleg met uw behandelend arts noodzakelijk. Bij grote ingrepen (ook die van een tandarts) wordt namelijk soms besloten de MTX tijdelijk te staken.
- Het antibioticum cotrimoxazol (ook bekend onder de naam Bactrimel®) en het antibioticum trimethoprim, mag niet samen met MTX worden gebruikt.
- Als u zwanger wilt worden, is overleg met uw behandelend arts noodzakelijk. Het advies is doorgaans om de MTX drie maanden tevoren te staken.
- Als u MTX gebruikt, mag u geen borstvoeding geven.
- Mannen met een kinderwens mogen geen MTX gebruiken. Het advies is doorgaans om de MTX drie maanden tevoren te staken.
- Hebt u vragen over zwangerschap, overleg met uw (huis)arts of reumaverpleegkundige.
- In tegenstelling tot wat vaak in de bijsluiter staat of tot wat u bij de apotheek wordt aangeraden, kunt u MTX wel gebruiken met NSAID's (ontstekingsremmende pijnstillers). De combinatie van deze medicijnen is bij reumatische aandoeningen, door de lage dosering, wel verantwoord.
- Als u MTX gebruikt, is er geen bezwaar tegen de 'griep prik'.
- Vaccinatie (nodig bij sommige verre reizen) met verzwakt levend virus, zoals het gele koorts vaccin gaat niet samen met het gebruik van MTX. Ook vaccinaties tegen bof, mazelen, rode hond (BMR) of tuberculose mogen niet samen met MTX worden gebruikt.
- Bij tekenen van kortademigheid is het advies te stoppen met de MTX en contact op te nemen met de behandelend arts.

Vragen

Neem gerust contact op met het UMC Utrecht als u vragen heeft over het gebruik van uw medicijnen.

Hebt u vragen? U kunt contact opnemen met de polikliniek reumatologie via telefoonnummer 088 75 574 28.

U kunt ook een bericht sturen naar uw zorgverlener via het Mijn UMC Utrecht patiëntportaal: mijn.umcutrecht.nl.

Divisie interne geneeskunde en dermatologie

Afdeling reumatologie en klinische immunologie

UMC Utrecht, Heidelberglaan 100, Postbus 85500, 3508 GA Utrecht
Tel 088 75 555 55

www.umcutrecht.nl

© 2020, UMC Utrecht

Bezoekadres:
Heidelberglaan 100
3584 CX UTRECHT

Postadres:
Postbus 85500
3508 GA UTRECHT

www.umcutrecht.nl
T. +31 (0)88 75 555 55